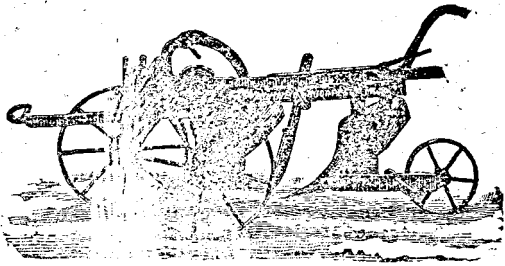

Őszi idény 1912.

Egy- és többvasú ekéket,
mindenféle talajmivelő eszközöket.

A vetőmag előkészítésére:
gabonatisztító- és szelelőrostákat, konkolyválasztógépeket,

hirneves vetőgépeket:

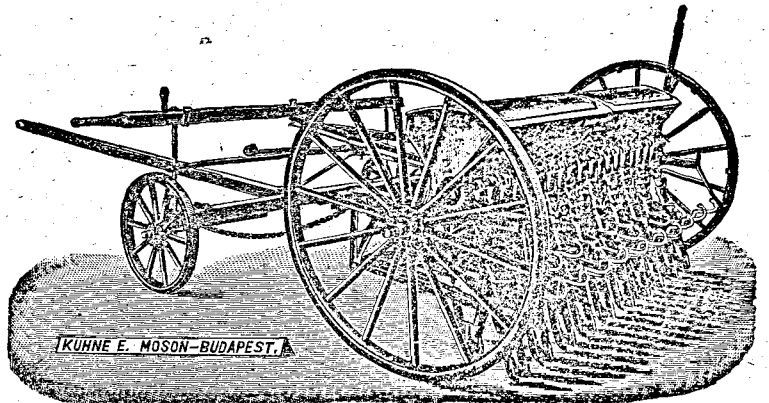
legujabb és legtökéletesebb páratlansoru „Royal Drill” sorirágázó vetőgépeket, „VERA II” kanalas sorvetőgépeket, „Mosoni Drill” és „Prima” vetőgépeket elismert elsőrendű kivitelben szállít:

„**KÜHNE**” mezőgazdasági gépgyár részvénytársaság **MOSON.**

Mótorhajtású takarmánykamrafelszerelések.

Képviselet és bizományi raktár:

Marton és Sugár uraknál Kolozsvár, Ferencz József-ut 68. sz.

I. H. C. Benzin-Motorok gazdasági üzemek számára a legjobbak,

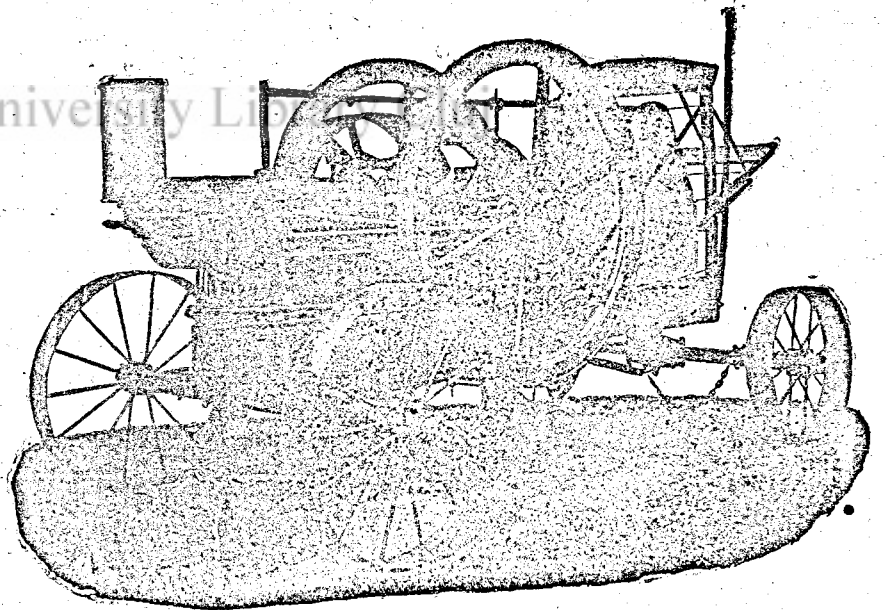
mert szerkezetük oly egyszerű, hogy a kezelést a legegyszerűbb béresre lehet bízni; mert az alkatrészek cseréléséhez szakérő nem kell; mert kiváló erősen vannak építve és mégis meglepően olcsók; mert üzemük teljesen biztos.

G y e r m á n y a i n k:

- I. H. C. Vertical-Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel (szecskavágó, darológép, répavágó, körfűrész, tengerimorzsoló, vízszivattyú stb. stb. hajtására.)
- I. H. C. Horizontál-Stabil-Benzinmotorok, 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (takarmánykamra, villanytelep, malom, stb. stb. számára.)
- I. H. C. Horizontál-Benzinlokomobilok 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (cséplőgép, tengeriszártépőgép, tengerimorzsológép stb. stb. számára.)
- I. H. C. Famous-Vertical Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel, kézikocsira szerelve, (kisebb fajta cséplőgépek számára.)
- I. H. C. Benzin-Magánjárók (Traktorok) 12, 15, 20, 25 és 45 tényleges lóerővel, (cséplés, vontatás, szántás stb. számára.) 2731

Részletes katalógust és árjegyzéket kívánságra díjmentesen küld:

International Harvester Company of America,
Budapest, V., Váci-ut 98. sz.

GAZDASÁGI GÉPEK, ESZKÖZÖK ÉS ANYAGOK

a legolcsóbban,

megbízható forrásokból

megrendelhetők:

az

ERDÉLYI GAZDA KÖZVETITŐ OSZTÁLYA

ulján

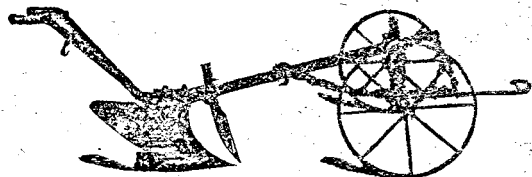
KOLOZSVÁRT, ATTILA UTCA 10. SZ.

Utólérhetetlen tökéletes kivitelben.

„Bächer“

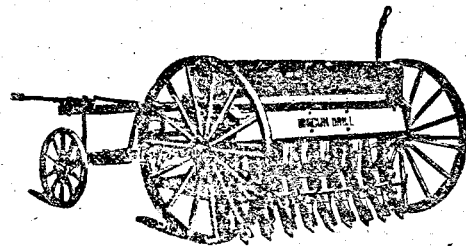
egyetemes acélékí
a célboronái
tárcsásboronák és
talajmivelőeszközök

Olcso árban és teljes
szavatosság mellett!!!

„Melichár“

„Unicum Drill“ sorbavetőgépei
„Imperátor“ műtrágyaszóróval
egyesített sorbavető
és sorba trágázógép.

Legegyenletesebben
veti a gabonát és mű-
trágyát!!

Óvakodjon
utánzatoktól!!

Kérdezze meg gazdatársait gyártmányaink **elsőrendü** minősége felől.

Bächer Rudolf — Melichár Ferenc

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond.

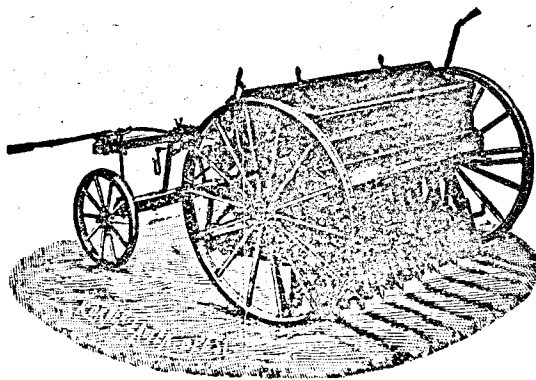
BUDAPEST,

VI., Nagymező-utca 68. sz.

2072

REKORD II

sorba vet —
sorba trágáz!

sorba vet —
sorba trágáz!

Szévits Miklós gazdasága Dunapentele, f. év augusztus 27-én a követ-
kezőket írja:

Az 1911. évi szeptember hó 25-én Önöktől rendelt „Rekord II“ gép-
pel tavaly csak 20 hold rozsot és próbaképpen 8 hold búzát vetettem. Okto-
ber 7-én vetettem el a rozsot, holdanként 110 liter és 90 kg. 16%-os szu-
perfoszfátot. Termett ezen a földön holdanként 780 kg., míg a többin, mely
szórva 120 kg. szuperfoszfátot kapott holdanként 610 kg. rozsot termelt.
A búzát elvettem október 9-én, holdanként 120 liter és 90 kg. 16%-os
szuperfoszfátot. Ezen a földön termelt holdanként 1015 kg. buza, míg a
többi búzánál — részben műtrágyázott, részben trágázatlan — az átlag
csak 885 kg. volt. Így tehát a tavalyi első eredménnyel teljesen meg vagyok
elégedve. A gép járása jó és kezelése egyszerű. Ha a műtrágya esetleg
csomós, legjobbnak találtam a tábla végén egy kis gyereket alkalmazni, ki
amíg a gép egyet fordult, addig egy ponyván a műtrágyát, mely a követ-
kező töltéshez szükséges, elaprította. Így ezáltal sem volt semmi üzemzavar.
Mostan rendeltem Önöknél két db. 24 soros 4" sortávolságú „Rekord II“
gépet, melyet kérem okvetlen azonnal utnak indítani, hogy a vetésre itt legyen.

Endrefalvi és felsőtoldi bér gazdaság (Feldmann Testvérek) folyó hó
4-én a következőket írja:

Szívesen közöljük Önökkel a „Rekord II“ kombinált vetőgéppel vetett
vetéseinkről tapasztaltakat. Különösen az őszi rozsnaál tapasztaltunk horri-
bilis eredményt. Próbaképpen több helyen kikapcsoltuk a műtrágyátvető
szerkezetet s ezen trágázatlan csikok már a kora tavasszal szinte elma-
radtak a fejlődésben, ellenben mellettük a szuperfoszfáttal vetett rendkívül
buján fejlődött. Különbség a műtrágyázott javára rozsban 100 százalék volt.
Tavaszi árpában szintén szép eredményt értünk el ezen géppel. Magyar
holdanként 70 kg.-ot vetünk vele, míg azelőtt kézzel szórva 150 kg.-ot
szórtunk el s nem tapasztaltunk ilyen nagy differenciát.

Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál:

A magyar királyi államvasutak gépgyáranak vezérügynöksége

BUDAPEST, VÁCZI-KÖRUT 32.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.“ TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
4, ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 188.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

- A falu bajai. *Rubinek Gyula*. 435
- Az új bosnyák vasutak s a magyar gazdasági
érdekek. *D. Horváth Béla*. 436
- A kisbéri félvér ló. *Szent-Iványi József*. 436

Irodalmi szemle:

- Az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület évköny-
vét. — Házi mézestesték és a méhtermé-
kek feldolgozása. 437

Kisebbszakközlemények:

- A csóntrágya. — Elhalt méhek kisedése. —
Répalevél bevermelés. 437

Egyleti élet:

- Jegyzőkönyv. — Állatdíjazás. 438

Vegyes közlemények:

- Az idei termés. — A szőlő állapota. — A zsuki
lóversenyek. — A pénzügyminiszter expozéja.
— Szolnokdobokamegye almatermésének ér-
tékesítése. — A Segesvári Komlótermelő
Szövetkezetek. 439

Hirdetések.

A falu bajai.

Irta: *Rubinek Gyula*, az O. M. G. E. igazgatója.

Az Országos Magyar Gazdasági Egye-
sület szociális bizottsága részéről a falu
érdekében megindítandó akció előmun-
kálatai folynak s a vidékről beérkező tá-
jékoztató adatok rendkívül érdekes képet
tárnak elénk az egyes községek gazdasági
előhaladásáról; legnagyobb részük azon-
ban oly gazdasági és társadalmi bajokra
mutat rá, amelyek a köz érdekében a
legsürgősebb orvoslást kívánják.

Az ország legkülönbözőbb részeiből
beérkező anyaghalmból különösen há-
rom jelenség az, amely minden egyes je-
lentésen stereotipszerűleg végig vonul: az
alkoholizmus terjedése, közegészségügyi
viszonyok siralmas állapota és mint leg-
veszedelmesebb jelenség, a mezőgazdasági
foglalkozástól való idegenkedés.

Az a gazdasági fellendülés, amelyet
országszerte előidézett a legutóbbi évek
áremelkedése, sajnos, az alkoholizmus
erős tér foglalását idézte fel. Községi ve-
zetők, jegyzők, plébánosok, tanítók, mind
arról panaszkodnak, hogy a legsürgősebb
feladat a falu megmentése érdekében az
alkoholizmus terjedésének gátat vetni, a
minek leghathatósabb eszköze a kocsmák
vasár- és ünnepnapon való bezárása,
illetve az italmérésnek e napokon való
betiltása.

Csodálatos, hogy e téren még sem
történt semmi, bár ez a kérdés, illetve
ez a kívánság az ország hangulatát tükrö-
zi vissza, mert nincs társadalmi testü-
let és érdekkör, amelyik ennek szükség-
ségétől át ne volna halva s ezen néze-
tének a kormány előtt kifejezést ne adott
volna. — Az állam tehát ezen kíván-
ság teljesítésének meglagadásával egy
országos akarat teljesítése elől zárko-
zik el. — Eppen ezért szükséges, hogy
a társadalom s első sorban a gazda-
társadalom vegye fel a küzdelmet az
alkoholizmussal. Sajnos ugyanis, hogy
az ország egyes vidékein különösen a
nyugati felvidéken általános szokás még
ma is, hogy a munkás munkabérén kívül
pálinkajárandóságot köt ki. E tekintet-
ben kellene a gazdaközönségnek, egyes

községek gazdáinak egyöntetű megállapo-
dásra jutni, hogy a munkabér kapcsola-
tában semmiféle italjárandóságot nem
nyújtanak. A vasárnapi korcsmázáson pe-
dig oly társadalmi körök és népházak ala-
kításával kellene segíteni, amelyek mód-
ját nyújtják a tisztességes, egészséges és
olcsó szórakozásnak.

Az alkoholizmussal karöltve köz-
egészségügyünk ellen is igen sok panasz
hallatszik a vidékről az orvoshiány miatt.
A fiatal orvosgeneráció is mind városba
torlódik, ezenkívül a községi és járási
kórorvosi állások bizony silányan is van-
nak díjazva. Ezen a bajon az orvosok
díjazásának megjavításával és a körzetek
kisebbitésével lehetne segíteni, mert
6-15 községet egy kórorvos ellátni kép-
telen.

Legaggasztóbb jelenség azonban, hogy
a mezőgazdasági munkás és a kiscgazda
már nemcsak az Alföldről, hanem a
kulturában előrehaladottabb vidékekről is
ott hagyja a falut és vonul a városba,
valami gyártelepre, vagy vasúthoz mun-
kásnak, dacára annak, hogy a kiscgazda
jövedelmét a magas mezőgazdasági ter-
ményárak tetemesen fokozták. Ennek a
hajnak a megszüntetésére a kormánynak
és a gazdatársadalomnak válvetve kell
közreműködni. A faluval és népével in-
tenzivebben kell foglalkozni, a falusi nép-
nek gazdasági nevelésére nagy súlyt kell
helyezni, hogy a mezőgazdasági foglalkó-
zást az ifjúsággal megkedveltessük, már
az iskolában is, hogy amikor az iskola
porát leverve az életbe kerül, kedvvel és
tudással fogjon őseink örökének mű-
veléséhez.

Messze vagyunk ugyan még attól,
hogy mint az angol társadalom, azzal a
problémával foglalkozzunk, mikép le-
hetne az ipari munkás tömegekkel a
mezőgazdálkodást megkedveltetni, mert
hisz egyelőre még ipari munkástömegek-
kel nem rendelkezünk, mindenesetre azon-
ban fontos, hogyha a bajt, a kiscgazdaosz-
tály városba özönlését nálunk is észlel-
jük, igyekezzünk azt csirájában elfojtani,
mielőtt a városi proletáriátus veszedelmé-
sen megnövesztetnék a vidék és a köz
kárára.

A szabadalmazott

'JURENÁK' EKE

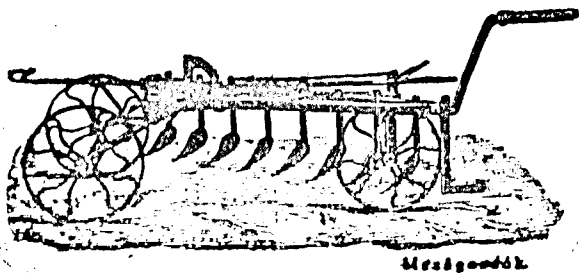
- : Szerkezete egyszerű :
- : kezelése könnyű :
- : szabályozása gyors :
- : cca 50%-kal többet szánt :
- : cca 30%-kal kevesebb :
- : vonóerőt igényel. :

A jövő ekéje!

Részletes árjegyzéket szívesen küld:
a „Jurenák“ szah. Ekegyár R. T.
Marosvásárhely.

2003 II.

Nyolcvasu
kultivátor
kiváló eszköz tarlóhántásra.

Magyar
Mezőgazdák
Szövetkezete
BUDAPEST,
Alkotmány-utca 31.

A faluval, a falu mizériáival érdemes tehát országos szempontból is foglalkozni s azokat helyi jelentőségükből kiemelni, mert az ország jó, vagy rossz sorsa a falu jólétén, egészséges és nemzeti irányú fejlődésén fordul meg. Ép ezért az O. M. G. E. szociális bizottsága egy nagy és szép feladat elé állította a magyar gazdasádsadalmat, amely feladat betöltésének megkönnyítésére indította meg a falu érdekében országos akcióját.

Az új bosnyák vasutak s a magyar gazdasági érdekek.

A mi colonisáló, expansiv gazdasági politikáknak egyetlen jogilag biztosított területe az annektált tartományok. Magyarországnak és Ausztriának hőkezüségéből ott, a közel jövőben igen nagy összeget igénylő vasuti beruházások lesznek s e tartományok jogi helyzetéből következik, hogy a kilátásba helyezett 600 milliós költségeknek kb. 40%-át, Magyarország fogná földözni. S ha már az ez országokból származó jövedelemnek java része nem is a magyar gazdasági élet javára jön, mégis ottani kivitelünk érdekeinek megvédése az újabb áldozatokkal szemben elsőrangú köteleességünk.

S ha ott akárhol nézünk körül, azt látjuk, hogy a magyar kivitelnél első sorban a mezőgazdaság van érdekelve. A statisztikai adatok szerint is a Magyarországból Boszniába irányuló bevételnek kb. 40,000,000-nyi összegéből 75%-kal a mezőgazdasági és mezőgazdasági ipari termékek szerepelnek.

Mindazonáltal, amíg a sokkal kisebb összegekkel érdekelt gyáripár maga érdekeinek megvédésére igen élénk agitációt fejt ki — legutóbbi napokban is a Magyar Gyáripárosok Országos Szövetsége és a budapesti kereskedelmi és iparkamara terjedelmes memorandumokban fordultak a kereskedelmügyi kormányhoz, — addig a gazdasádsadalmunk részéről ily egységes és erélyes állásfoglalás nem észlelhető. Ha ez az állapot a gazdasádsadalmom kevésbé mobil mivoltából érthető is, de fontos érdekeinkről lévén szó, nem menthető körülmény. A gazdasádsadalmi szerveknek is — amíg nem késő — összhangzóan és egyetértőleg föl kell emelni szavukat, legalább is oly eréllyel, amint azt a merkantil testületek teszik. Kivitelünk, ennél fogva mezőgazdaságunk szempontjából rendkívül horderővel bír, hogy a samac-doboj-sarajevo-i vonalat építik-e meg előbb, illetve elsőrangusítják, vagy az osztrák iparérdekeket előmozdító nyugoti irányt: Banjaluka-Pror-Mostar közt?

Kivitelünk versenyképessége ujabban erősen szenved a bosznia-hercegovinai államvasutak tendenciosus magyarellenes tarifapolitikájától, mert pl. a sarajevo-i lisztet, a sarajevo-i sört páratlan tarifális kedvezményekben és refectiákban részesítik.

Hogy milyen kárunk származhatik abból, ha ezentul az új vonalon tengerentuli vagy olasz árut ugyszólván vasutaink megkerülésével vihetnek be oda, s ha a magyar árukkal szemben tovább is ellenséges tarifapolitikát követnek, külön részletezni nem szükséges.

A samec-sarajevo-i elsőrangú vonal építése, illetőleg rendes nyomtávúvá alakítása nem csak időbeli nyereséget, hanem az átrakás elkerülését, kezelési könnyebbséget, szóval minden tekintetben materialis hasznot jelent, már pedig mi a termékeinket csak ezen a vonalon szállíthatjuk az annektált tartományokba.

Az ujonnan építendő agulin-kuini vonal vasutainknak és gazdaságunknak inkább csak ártani, mint használni fog, mert kivitelünket a tenger felé nem könnyíti, minthogy Spalato és Sebenico kikötői nem magyar főnhatóság alatt állanak, továbbá mert az ilymód megnövekvő forgalmat a már ugyis túlterhelt egyvágányú fiumei vonal nem bírja ki, hacsak a rég sürgetett második sínpart meg nem építik.

Gazdasádsadalmi szervezeteinknek és első sorban a G. E. O. Sz.-nek, tehát jelentős érdekük, hogy a gyárosok és kereskedők mintájára ők is sürgős fölterjesztésekben kérjék a kormánytól, hogy az közrehasson, hogy egyrészt a főt említett samac- (brod) sarajevo-i elsőrangú vonal építtessék meg, más részt a bosznia hercegovinai vasutakon a magyar mezőgazdaságra nézve sérelmes tarifa- és refectia kedvezmények eltöröltessenek.

D. Horváth Béla.

A kishéri félvérő.

Irta: Szent-Iványi József.

Ha végig tekintünk az erdélyi ménesekben követett tenyésztési irányon, azt találjuk, hogy elenyésző csekély kivétellel majd mindegyikben a tenyészcél a hadsereg céljaira való remonda tenyésztése s végecélként az ideális angol félvér: a jó liszti háttas produkálása. Helyesnek tartom az utóbbi években különösen felkapott eljárást: az angol telivér apamén alkalmazását, de csakis ott, ahol megvan a kellő csontalappal bíró kanca anyag, itt megadja a telivér a nemes külmet a kitarlást, az izomrendszer, a tüdő, a szív működésének acélosságát, — csak hogy sajnos, ilyen kancaanyag nagyon kevés ménestulajdonos birtokában van. Ott

pedig, ahol vékony csontozatu, már elrontott vagy helytelen keresztetések által rossz irányban induló kancaanyag áll, a hol az ágyékkötés, a hát, a far alakulat, a szárcsontok, csánkok, csüdök kifogás alá eshetnek, bizony nagyon első klassisu, kiváló átörökítő képességű és csontozatu telivér kell, hogy az legyen, a melyik ilyen anyagon javítani és nem rontani fog. Azonkívül meg óriási a különbség telivér és telivér között. A sepsiszentgyörgyi méntelep területén, tehát Erdélyben a fedezettési állomásokon 12 drb. angol telivér áll, ezek közül értékes apaállat az ez évben Erdélybe került s Marosvásárhelyen állott «Cserhá» (Orwell — Cserebogár), a többiekről a vélemények eltérők.

A telivér után a legmagasabb klassist képviselik a kishéri félvérek; sajnos, az Erdélyben legutóbb fedezettési állomásokon állott 373 drb. mén közül csak is 16 drb. kishéri volt, tehát alig valamivel több, mint 4%.

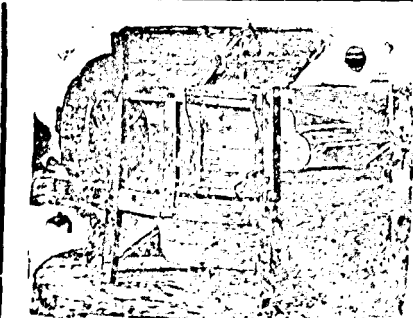
Pedig a kishéri félvér az, amely örvendetesen fejlődésnek indult tenyésztésünkben a legáldásosabb szerepet volna hivatva betölteni. A világ első félvére, a melynél az alapos csontozattal a szép, nemes külmet, kellő nagyság, jó mozgás és liszti lónak megfelelő temperamentum párosulnak.

Erhetne az ellenvetés, hogy Kishéri, nem képes eleget produkálni, de erre válaszom az, hogy teljes joggal kívánhatnák illetékes erdélyi faktoraink, hogy legalább is a másik három ménteleppel egyenlő arányban kapjunk mi is a kishériekből, lévén a debreceni méntelep ménjeinek 10 és fél százaléka (1139-ből 119), a nagykorósinek 13 százaléka (890-ből 116), a székesfehérvárinak 10 százaléka (627-ből 64) kishéri nevelésű félvér az erdélyi 4%-al szemben.

A napokban alkalmam nyílt tanulmányozni a kishéri angol félvér ménest. A fejlődés circa 8—10 év óta egyenesen meglepő. Órákig el lehetne gyönyörködni az 1 és 2 éves méneknek 112 drb-ot kitevő osztályánál. Elsősorban feltűnő a felső vonalak kifogástalan volta, a mi a legkényesebb hyppologus kritikáját is kiállja. A hatalmas szárcsontok, széles száraz csánk, gyönyörű lapocka partiék, szépen ivelt nyak, tetszetős fej, kifogástalan far, hát és mar együttvéve az ideális félvér ló képét adják. A 2 évesek közt nem ritka a 166—169 cm. magas. Ezek 3 éves koruktól illetve héménekül előjegyezhetők, a mely előjegyzések az őszi beosztásnál mindenesetre figyelembe vételnek.

Miután a vezetőség a kívánalmaknak nem mindenben megfelelt törzsméneket, mint pl. «Nol-Oul», «Eros» (rossz hát) «Bonvivant» (hajlott elejű csikók) «Hadur» «Kilcock», eltávolította, csakis az igazán jól produkáló törzsmének használtatnak. (Ide vettem «Kilcock»-at is, dacára annak, hogy az ó-dalmandi es. és kir csikótelep a 20 éves mént évi 3000 k-ért bérli, pedig hosszulábu, vékony ivadékaí semmi dícséretet nem érdemelnek.)

Kitűnő csontozatot a kellő mélységek-

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!!

Európaszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden következményeinek legjobban megfelelő

„Erdélyi Kalmár-rosták“

Ez évi újításokról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kórní.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképvisele,

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körut 32.

kel örökít *«Fenek II»* félvér törzsmén, kár hogy kissé goromba fejet is ad. Nagyon jók a *«Kozma»* ivadékok, habár azt a nézetet is hallottam, hogy fiatalabb éveiben nagyon szépek, a későbbi fejlődés azonban nem mindig előnyükre szokott történni. Elvértve apjuk féktelen temperamentumát is öröklék, a melyért a mult év őszén az akkor 20 éves *«Kozma»* kiirtása is elhatározott, de kegyelmet kapott s megvette gr. Mikos Armin zabolai ménese részére. Utóbbi években a ménes személyzet réme volt harapós és rugós természete miatt s érdekes, hogy voltaképpen lényegtelen okból lett ilyen emberevő. Ugyanis a kisbéri parkban sétálgató közönség a bekerített kifutójából kitekintgető *«Kozma»*-t cukorral kínálta, ez a kölcsönös mulatság ment addig, míg egyszer cukorral együtt egy kéz is a ló fogai közt maradt. A meleg vér érzése valami olyan perverz gyönyörűséget okozhatott neki, hogy ettől kezdve utazik ápolóira.

«Maxim» tv. törzsmén feltűnő szép farpartie-kat örökített. Igen erős, oszlop-szerű végtagokat, igen nemes külsővel párosulva hagyott hátra.

«William Rufus», a nálunk rövid ideig csak bérben volt kiváló telivér, kár hogy utódainál nagyobbára *«disznó szem»*-et örökített.

Igazi oszlopa azonban a félvér ménesnek az öreg *«Dunure»*, (apja: *St. Simon* után *Galopin* érlekes vérenek képviselője), amely 23 éve dacára még egész fiatalos külsőt mutat, kitűnően fedez s nem hogy kisorolásra kerülne, de még évekig tervbe van véve alapos kihasználása különösen a félvérben. A hány csikóját láttam, elegáns külső mellett igazán egyik jobb volt a másiknál. *«Dunure»* acélosságát bizonyítja, hogy a vele egy idős *«Bona Vista»* és a Kisbéri álló, de gróf Batthyány Elemér tulajdonát képező, *«Gága»* már valóságos loaggastyánok, egészen meggömbült háttal, alig képesek 6 kancát évente fedezni.

Pár szóval röviden megakarok emlékezni a többi nevesebb telivér törzsménről is. Jó vétel volt a Belgiumból 10.000 franc-ért importált szürke *«Mirobolant»* 177 cm. magas, hatalmas csontozattal, ez évre 42 kancája volt előjegyezve, köztük több irlandi.

A nagyobbára csak telivérben fedező *«Adam»* 176 cm. magas, igazi nagy rámájú sárga, volt tulajdonosa, a francia M. E. Blanc állítólag egy millió franc-ért vissza akarta vásárolni, de nem sikerült.

Csak a telivérben fedező *«Pardon»*, egyik Champion apaménünk, melyhez azonban külemileg sok szó férne. Egyik dísz a ménesnek a 410 ezer koronáért vásárolt és egy félvérnek is díszére való esontozatu *«Sieve Gallion»*, mely úgy, mint *«Adam»* és *«Pardon»* is, 1000 koronáért fedez. Igen sikerült fiatal csikókat láttam *«William the Fourth»* után, melyet jövő évre igazán soknak nem mondható 2000 korona évi bérösszegeit kibérelt Fáy Béla kisteleki ménese.

Rendkívül szimpatikus, elegáns ló a legutóbbi 240 ezer koronás vétel: *«Roscal»*, ez a mesés szívósságu ló, a melyik circa 630 ezer koronát nyert össze versenydíjakban gazdájának, gróf Teleki

Lászlónak három év alatt s a ferasztó trainingnek semmi nyoma rajta, sehol egy hólyag vagy csontkinövés. Még alig vannak apamén formái, hisz csak pár hónapja jött ki trainer-e kezéből, de szép erőteljes formái nagy jövőt jósolnak s dacára egyes hallott ellenkező nézeteknek jósolni merem, hogy *«Roscal»* a félvérben is igen értékes ivadékokat fog produkálni. Kitűnő temperamentumát jellemzi, hogy az 5 éves ló a törzsmének jártatásánál vezető lónak használtatik s feladatát a legnyugodtabban teljesíti.

«Cargill» és *«Simon Passe»* nézetem szerint nem nagy nyereséget jelentenek tenyésztésünkre, legalább is a félvérre nem.

A félvér anyakancák csoportja szintén olyan látvány, a miben gyönyörködni hozzáértő tényezőnek alig elég pár óra. A külföldi vendégek nem győznek kifejezést adni elragadtatásuknak s abbéli nézetüknek, hogy Franciaországban van még talán megközelítő félvér anyag, de a német tenyésztés és Radantz igazán szóba sem jöhetnek Kisbér mellett.

Láttam az utolsó *«Vernenil»* kancát, a 22 éves sárga még egész fiatalos kondícióban van, csak a ménes passzióntus vezetőinek bánatára már circa 5 év óta meddő s alig van rá kilátás, hogy még csikót adjon.

Igazi nagy nyeresége volna az erdélyi lótenyésztésnek, ha ebből a kitűnő félvér anyagból több apaménhez juthatnánk a köztenyésztés részére. Nem kételkedem, hogy vezető faktoraink meg fogják találni az utat és módot arra, hogy a kisbéri nevelésű ménanyag javából az eddiginél jóval nagyobb százalék jusson ennek a mostoha Erdélynek a *«Nonius»*-ok és arab fajta *«játék-lovak»* helyett.

IRODALMI SZEMLE.

Az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület Évkönyvét most küldték meg szerkesztőségünknek. A vaskos füzet alaku jelentés külön fejezetekben számol be a kerületi egyesületek működéséről. Jelentékeny részét képezi az évkönyvnek a brassói országos állat- és gépkiallításról szóló jelentés is, melyet a kiállításon kitüntetést nyert állatok fényképei díszítenek. Ezek között a magyarfajta szarvasmarhák csoportjából egy igen szép radnóti bika képe látható. A jelentés igen röviden szól a kiállítás magyarfajta szarvasmarha csoportjáról, részletesebben ismerteti azonban a nyugati fajta marhák, lovak stb. csoportjait.

Házi mézostészták és a méhtermékek feldolgozása. Irta: özv. Kremnitzkyné, Fröhlich Ilona. II. kiadás, két füzet. Ára összesen 60 fillér. Özv. Kremnitzkyné, Fröhlich Ilona urnőnek neve ismerős már nem csak Erdély, hanem egész Magyarország méhészei előtt. Mint lelkes méhész, nemcsak gyakorlatilag foglalkozik a méhészettel, hanem tanfolyamokat is rendez, oktat és amellet az irodalom terén is működik. Most jelent meg fenti cím alatt egy kis munkája, melyben az 55. osztrák-magyar német méhészeti vándorgyűléssel kapcsolatos kiállításon *Budapesten* általi ezüstéremmel, a *székelyudvarhelyi* méhészeti kiállításon díszoklevéllel, a *Kolozsvári* idei méhészeti kiállításon arany-

éremmel kitüntetett házi mézes tésztáinak készitési módját írja le. A számos kitüntetés garancia a könyvben foglalt tészták jóságára, melyek jó ízük mellett igen kiadósak is és a legelőkelőbb házak zsurasztalain is méltán helyet foglalhatnak. Különösen ajánljuk ezért a könyv megszerzését nemcsak a méhészeknek, hanem a jó falusi gazdasszonyoknak és leányoknak is egyaránt. A tésztákon kívül ismerteti a kis könyv a mézbor, mézlikör, mézecet, a méz és viasz felhasználásával készíthető háziszerek, mint parakett beeresztő, kozmetikai szerek, stb., stb. készitési módjait, mind külön recipék alakjában. Az olcsó és igen hasznos kis füzetek megrendelhetők a szerzőnél levelező-lap útján. Kolozsvár, Donát-ut.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Osonttrágya.** Ha a csontokat trágyázásra akarjuk felhasználni, rakjuk őket rétegenként hordóba s tegyünk minden réteg csontra egy épp oly vastag réteg hamut s oldatlan meszet, aztán öntsük le vízzel, hogy az ellepje ezen anyagokat. Miután a vízben a mész megoldódik, a hamuval oly erős lugot képez, hogy ez a csontokat is megpuhítja s egypár hét múlva azokat már könnyű szerrel összetörhetjük, midőn is mint trágyát a kertben nagyon jól fel lehet használni.

+ **Elhalt méhek kiszedése a lépből.** Sokszor találni oly lépet, melynek egy részében döglött méhek vannak. Valami csipesszel ugyan ki lehetne szedni e hullákat, de ez időrabló munka és a lépet erősen megrongálja. Jobb eljárás a következő: az illető lépet tegyük a mézpörgetőbe, a gyors pörgéstől minden holt méh kirepül. De nem szabad elmulasztani azután még egy kis időre langyos vízbe tenni a lépet s az így bejutott vizet ismét a mézpörgetővel hajtjuk ki, ezzel a hullaszag eltávolodik s a lépet ismét be lehet állítani a kaptárba. Ha ezt nem tennénk meg, a méhek nem fogadnák el a lépet.

+ **Répalevél bevermelés.** A répaleveleket legcélszerűbb 2 méter széles s oly mély vermekbe helyezni, amilyen mélységet a talajviz rendszeren megenged, mert ha mélyebbre ássuk a vermet a takarmányhoz a talajnedvesség hozzájut. Dombos helyet jelöljünk ki a verem részére s 2 méternél ott se ássuk mélyebbre a gödröt, mert a takarmány kiszedése bajos volna. A verem két keskeny oldalán nyessük le rézsutason a földet úgy, hogy az így képződött részen a leveleket szállító kocsik lejárhassanak s már ezek is jól tiporják meg a bevermelendő takarmányt, de azért tolytonosan típrassuk minden részét jól meg emberekkel. Ha ökörral akarjuk típram a leveleket, akkor legjobb köralakban készíteni a vermet, hogy így folyton köröskörül vezetve tiporja azt a marha. A talajfelület fölött szinte 2 méter magasra rétegezzük a répalevelet folytonos típrás mellett és előbb 50, majd 30 cm. vastag rétegben hanyassunk rá földet. Természetesen takarmányozáskor (mi normális viszonyok között 4 hét múlva bekövetkezhetik) csak akkora darabról fejtsük le a földet, amennyit egy nap alatt takarmányozunk és a legfelső réteget, mi piszkos, földes szokott lenni s talajzít kapott, dobjuk el; a takarmányt

A legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kócsolók és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fia és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda

fehérnemű, vászon és szőnyegnagy raktár

Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 3.

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, vala mint mindenféle ágyszak- szerűen készitve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságu szalon, ebédli és futó- szőnyeg, gyapjú és csipkefűg- gyönyök.

2005 Amerikai önműködő ablak-rollettal egyodd

őraktára.

függéyesen ássuk mindig le fenéig, mielőtt egy másik részletet megkezdhenénk. Ha répafejeket is akarunk a levél közé keverni, úgy ezeket már kint a földön vágjuk ásóval ketté, hogy jobban elkeveredjenek a veremben, jobban megpuhuljanak az erjedés folyamata alatt. A répa-levélet különben száraz időben legalább is 24 óráig hagyjuk kint a napsütésnek kitéve, hogy kissé fonyadtan kerüljön a verembe, mert tudvalevőleg túl sok vizet tartalmaz friss korában. Hogy pedig a táblán ne pizkolodjék be a répa-levél még netáni eső esetén sem, tanácsos azt nem szanaszét heverve hagyni, hanem kis kupacokba összerakni, miket aztán a fuvarozószekérre is könnyű szerrel fel lehet hányni. Teheneknek ily répa-levél nagyon jó etedel, de 20 kg.-nál naponta es ténjéknél ne adjunk többet s hasas állatokkal ne éssük, hizókkal is csak más eleséggel keverten.

EGYLETI ÉLET.

Jegyzőkönyv,

I.

mely fölvétetett Kolozsvárt, az *Erdélyi Gazd.* Egylet 1912. évi szeptember hó 19-én tartott rendes ig-vál. ülésén.

Elnökölt: Br. Bánffy Ernő e. elnök.
Előadott: Tokaji László e. titkár. Jegyzett: Török Bálint e. gyak.

Jelen voltak: Br. P. Horváth Kálmán, dr. Péter Béla, Jászberényi András, Szász István, Engi Elek, Cséner Lajos, gy. Rosenberger Ignác, gy. Rosenberger Sándor, Papp Elemér, Siposs Gábor, Jakab László, Dr. Papp József, Juhász Árpád, dr. Szentkirályi Akos, dr. Gidófalvi István, Wolszky Győző, gr. Bethlen Pál és Sztankovits J., Br. Mannsberg Sándor, Kilin Gy.

Elnök az ülést megnyitván a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Gidófalvi István és Szentkirályi Akos tagokat.

Titkár előadja a gazd. ak. 966—1912. sz. átíratát, melyben az akadémián megüresedett két erdélyi alapítványi ösztöndíjas helyet Wuzdugán István és Kerezs Jenő I. éves hallgatóknak ajánlja megadni. — Ig-vál. az akadémia tanári karának ajánlata alapján, Wuzdugán István és Kerezs Jenőt hozta javaslatba a földmívelésügyi miniszter urnak.

Titkár az egyleti alaptöke elhelyezésére vonatkozólag a következő indítványt terjeszti a választmány elé.

Mélyentisztelt Igazgatóválasztmány!

Mielőtt a javaslatra és annak tárgyra térnék, tisztelttel kérem az igazgatóválasztmány minden tagját, hogy céljában és indokaiban rendkívül nagy horderejű és súlyu javaslatunkat a legteljesebb objektivitással és figyelemmel kegyeskedjenek végig hallgatni és mérlegelni.

Nehéz idöket élünk. Maga a természet is, mely nekünk gazdáknak jóformán: a műhelyünk, rendjében megfordult és eddig nem tapasztalt deprimáló jelenségekkel ejti kétségbe a tőle áldást várókat. A kiderülni nem akaró ég azonban egyéb borulatokat is szimbolizál.

Egy általános nyugtalanság ül az emberek lelkén nálunk és európaszerte. Nem szükséges itt ennek az okait részletezni, fejtegetni. Elég rámutatni a jelen kor idegességének a legkarakterisztikusabb megnyilvánulására: a már elég hosszú idő óta tartó és még hosszú tartammal biztató rendkívül nehéz jelen pénzügyi viszonyokra!

Tisztelt Igazgatóválasztmány! A jó gazdának elemi kötelessége, hogy rossz idő közeledtén betakarítsa termését. Nekünk is kötelességünk megvizsgálni, hogy vajjon egyletünknek őseink által összerakott és általunk gyarapított javait mily módon gyümölcsöztethetjük legjobban: a jelen közérdekek javára és mily módon óvhatjuk meg, sőt gyarapíthatjuk legbiztosabban: a jövő nemzedék számára.

Ilyen irányu vizsgálódásaink során nem térhetünk ki a következő igazságok elöl:

A bank betétnél — a mai viszonyok szerint — 1—2—3, sőt 4%-al is magasabb kamatjövédelmet ad a bérház, kivételesen szerencsés, még ennél is magasabb gyümölcsözésről nem is beszélve. Látjuk hogy olyan tőkésék, akik pénzüikkel üzleti spekulációkba nem akarnak bocsátkozni, azonban egy, vagy több bérház adminisztrációjára képesek, előszeretettel fektetik vagyonukat bérházakba. Ha a bérház, a vele való kezelési gondok dacára is, csak annyit jövédelmézne, mint a betét, akkor bizony senki sem építene.

De menjünk tovább. Minket nem csak a jelen kell, hogy érdekeljen, hanem éppen olyan mértékben a jövő is.

A pénz vásárló képessége — tudjuk — jolyton csökken, a mindenben emelkedő drágasággal párhuzamosan. Aki tehát tőkét bankban tartja és annak kamatját állandóan elkölti, az — mondjuk: százezer korona vagyonnak a birtokában — például 25 év múlva is már igen érezhetően szegényebb lesz, mint ma. Ellenben látjuk, hogy azáltalános drágulással párhuzamosan emelkedik az ingatlanok, a földnek, a háznak az értéke is. Kétségtelen tehát, hogy a készpénz tőkében a vagyon állaga hova-tovább fokozatosan apad, míg az ingatlanban növekszik. Az is kétségtelen tehát, hogy a jó gazda még egyenlő arányu gyümölcsözés mellett is inkább teszi földbe, házba a pénzt, mint bankba.

Ne mondja azt például senki, hogy ma a földbirtokért abnormisan magas árakat fizetnek, mert az nem áll. Azok az abnormisan magas áru birtokok — kellő szakértelemmel és tőkével — ma igen is mind jobban kezdik meghozni megfelelő kamatjukat, aminek igen természetes oka van.

Az emberi munkaerő hova-tovább na gyobb mértékben távozik az őstermelés mellől az ipari produktivitas csábító téreire. Osszuk két részre az emberi ész, munka és tőke által produkált összes javakat és mondjuk, hogy egyik rész legyen az, amit a gyomor magának megkövetel, a másik részbe tegyük mindazt oda, a mit csak a modern emberiség fejlett igénye kényelmi, élvezeti és egyéb célból

megkiván. Rögtön látjuk, hogy e két irányu produktivitas között kell lennie egy bizonyos aránynak, mert különben felborul az emberiség életrendje. Enni mindig és mindenkinek kell. A buzának pedig annál magasabb lesz az ára, minél kevesebben termeljük azt az összeség számára. A mai árviszonyok igazolják ezt a tételt. Ne féljünk tehát a föld valamikori devalvációjától.

De, bocsánat a kitérésért, menjünk tovább.

Lehet-e tagadni általában azt, hogy legbiztonságosabb a tőke sorsa az ingatlanban? Hisz az ingatlanok már a nevében is kifejezésre jut az állandóság, a biztonság, amely — emberi számítás szerint — legkevésbé inog.

Az értékpapírnak árfolyama van, tehát értéke hullámzik. A készpénz, mint fennebb kifejtettem, az idők folyamán természetesen veszít értékéből. De úgy a papír, mint a készpénz — óriási devalvációknak lehet kitéve akkor, ha a politikai világrend többé-kevésbé megbomlik.

Ha a mai belső és külső állapotokat és a közel jövő eshetőségeit komolyan fontolva vesszük, lehetetlen kinevetni, vagy rémlátással vádolni azt, akinek ma aggodalmi vannak egy nagy és szépmultu erkölcsi testület készpénz vagyonának jövőjét illetőleg. Hisz tudjuk, látjuk, hogy ma mindenki, akinek tudniillik van, sit venia verbo: rajta ül a pénzen, mert félti azt. Féltik a bankok is és nem adnak ki belőle, mert való az, hogy: a kihelyezett pénz biztonsága ma szépecskén inog! Van-e, lehet-e tehát nekünk — akikre egy negyed millió szent hivatásu tőke őrzése és jövédelmének okos felhasználása van bízva — jogunk ahhoz, hogy egyedül mi ne féljünk, egyedül mi ne aggódjunk egy olyan készpénz tőke sorsa felett, amely még nem is a mienk, mert ránk csak bízva van?!

Egyéb súlyos indokok is vannak azonban. Sajnos, hogy nem vagyunk csupán az előzőekben felsorolt argumentumokra utalva.

Tudja mindenki, aki egyletünk köztevékenységében részt vesz és aki azt fi gyelemmel kíséri, hogy anyagi erőnk — feladatainkkal szembeállítva — nagyon is mérsékelt. Mind több és több irányban és célra kell az egyletnek áldoznia.

Szerény alaptőkénk 4 és fél százalékos jövédelmének csekélysege mind több és több állami segítség kérésére kényszerít. Világosan beszélve: évi jövédelmünk nem elegendő ahhoz, a hasznos közhasznu munkához, amelyet egyletünk teljesít.

Ismeretes mindnyájunk előtt az utóbbi években, az egyleti köztelek parcelálásával, elért nagyobhszabásu tőkegyarapodás. Ismeretes bizonyára az is, hogy ebből az új tőkéből — az évek hosszú során — számottevő részt a folyó kiadások fedezésére fordítottunk, vagyis — legyünk őszinték — úgy tettünk, mint a megszorult ember: jövédelm szükiben a tőkéhez nyultunk.

Tisztelt Igazgatóválasztmány! Az erdélyi gazdasági egylet készpénz-tőkéjé-

Földbirtokosok, bérlők és a gazdaközönség szállodája.

HOTEL EXCELSIOR SZÁLLODA

BUDAPEST, VIII. KER., RÁKÓCZI-UT 72. SZÁM (gróf Károlyi-palota.)

A főváros legújabb és legmodernebb szállodája. 135 fényesen berendezett szobával, Lakosztályok és szobák fürdővel. Gyönyörű előcsarnok, reggeliző-szalon, írószoba, társalgóterem. Minden szobában meleg és hideg víz, minden emeleten városi és interurban telefon. Központi fűtés, lift. Elsőrangú étterem a földszinten, polgári étkező a souterrainben. Színházi jegyiroda, uri és női fodrászterem a félemelelen. Szobák naponta 2795

4 koronáért kaphatók. — Társház: Róma Hotel Imperial, Via-Veneto.

nek kamatjában elérendő minden 1% többlet ma körülbelül 2500 korona évi jövedelem többletet jelent 2% esetén — 5000 koronával, 3%-nál 7500 koronával és így tovább — többet állíthatnánk be évente egyletünk nagy missziójának szolgálataiba!

Azt gondolom, hogy erről a témáról, ezért a témáért érdemes is, kötelességünk is: gondolkodni, tárgyalni és megfontolt elhatározás után cselekedni is. Anynyira nagynak és messzire kiható fontosságúnak tartom ezt a kérdést, hogy annak intézésénél minden, még a legkisebb mellék-érdek szerepeltetését is mindenki részéről teljesen kizártnak hiszem.

Csak futólag emlékezve meg arról az előnyről, amelyben egy készpénzzel építendő, a mai viszonyok között — az olcsóbb munka és anyagárak révén — rendelkezik, nem tartom utolsó argumentumnak a következőt sem:

Bármely erkölcsi testület és így egyeületünk is: sokkal erősebben körülbástyázza magát az alaptőke elforgácsolódása, vagy elköltésének veszélye ellen akkor, ha ingatlanba fekteti azt, mintha bankbetét gyanánt kezeli.

Ezek előre bocsatása után leszek bátor egy kész tervvel és javaslattal a Tisztelt Igazgató-választmány színe elé járulni.

A hozzávetőleges, de azért a mi mai célunkra teljesen megfelelő tervet költségmentesen az «Attila, Deretei és Rátz» építész-cég, a jövedelmezőségi számítást magam készítettem. Mindkét munkálattal, illetve számítást szívességből volt szíves felülvizsgálni, illetve itt-ott kiegészíteni: Kontz György várm. közs. mérnök ur.

A terv szerint:

Építendő a ma üresen álló Attila-utca 8. sz. alatti telekre egy 40 méter hosszú, két-emelletes bérház, amelyben elhelyezendőek volnának a következő helyiségek:

1. A souterrainben, az utca nivójában, az egész fronton, 40 méter hosszban és 11. m. szélességben és 3-5 m. magasságban egy gazdasági minta-gépcsarnok, mely az összes mezőgazdasági gépek, eszközök és anyagok mintadarabjainak állandó kiállítási helyeül szolgálna s melyet, az általunk beosztott arányú kisebb-nagyobb részletekben, az egyes gyáros-cégek — állandó jelleggel méter szerinti egységeken bérelnének az egyesülettől.

2. A magas földszinten elhelyezést nyerének: Az egylet irodahelyiségei és gyűlésterme; a titkári lakás; egy négy szobás utcai és egy kétszobás udvari lakás.

3. Az első emeleten: 3 négy-négy szobás és egy három szobás lakás.

4. A második emeleten ugyanaz, mint az elsőn.

A tervezet műszaki leírását a következőkben van szerencsém ismertetni:

A mai székház földszinti része szintén az emeletihez hasonló lakássá volna átalakítandó s mindkét 4-4 szobás lakás kiadandó lenne.

Az új épület, az ajánlat szerinti modern, szolid kivitel szerint kereken 255 ezer koronába kerülne, amely összegbe a régi székház csekély átalakítási költségei is bizton bele volnának még alkudhatók.

Előre is jól megjegyzendő, hogy az építési összeg csak hozzávetőlegesen van az egylet anyagi képességéhez mérve s a javaslat el fogadása esetén, a tényleg rendelkezésre álló tőkéhez mérten lesz majd a részletes, végleges terv kidolgozva.

A bérlakások kiadhatósága, tekintettel arra, hogy az épület a legtöbb nagy közhivatali székházhoz közel fekszik (kaszárnyák, igazságügyi, pénzügyi és erdészeti paloták, üzletvezetőség és színház, stb.) és tekintettel az attila utcai lakások iránt eddig is állandóan

mutatkozott igen nagy keresletre — teljesen biztosítottak tekinthető.

A jövedelmezőségi számítás, a legrealistább közép-árakat véve alapul, a következőkben terjesztem elő:

Befektetések:

A mostani székház épít. költsége:	50.000 K
Az új ház építési költsége:	255.000 „
A telek értéke:	30.000 „
Uj kerítés:	1.500 „
Összesen	336.500 K
Kikerekítve:	340.000 K

Lakbérek:

A mai székház emeletén 4 szobás lakás	2200 K
A mai székház földszintjén 4 szobás lakás	2100 „
A mai székház souterrainjén 1 szoba konyhás szolga lakás értéke:	300 „
Az új ház souterrainje (gépcsarnok) jövedelme:	3000 „
Az új ház földszintjén irodahelyiségek értéke:	2000 „
Az új ház földszintjén 4 szobás titkári lakás értéke:	1800 „
Az új ház földszintjén egy 4 szobás kiadó lakás bére:	2000 „
Az új ház földszintjén egy 2 szobás kiadó lakás bére:	800 „
Az új ház I. emeletén 3 négy szobás lakás a 2100 =	6300 K
Az új ház I. emeletén 1 három szobás lakás bére:	1600 „
Az új ház II. emeletén 3 négy szobás lakás a 2000 K =	6000 „
Az új ház II. emeletén 1 három szobás lakás bére:	1500 „
Összesen:	29.600 K

Ebből üssünk le az első állami adómentes 15 évben közs. adók, biztosítás és reperatúrákra évi: 3.600 K-t.

Marad tiszta jövedelem: 26.000 K. ami 7-6 százaléknak felel meg.

Tizenöt év múlva emelkedik a házbér minimum 20%-al, mikor is a bruttó házbérijövedelem kiteend kereken: 35.500 K-t.

Ebből leütendő 37% adó, biztosítás és reperatúrára: 13.100 K.

A 15 év utáni nettó házbér tehát ki fog tenni: 22.400 K-t, ami 6-6 százaléknak felel meg.

Azt hiszem, hogy senki, aki a kolozsvári építési és lakbérviszonyokat, nemkülönben az épületadó, biztosítás is fenntartási körülményeket alaposan ismeri, ezen számszámításokat veremeseknek nem nevezheti. Meggyőződés és tapasztalat alapján állíthatom, hogy Kolozsvárt a tervezetteknel szűkebb és kevésbé modern kényelmű lakások számszámra vannak most is kiadva az itt előirányzott áraknál 10, sőt 20%-al magasabb árakon.

A souterrain gépcsarnok 440 m. helyiségének jövedelmezősége egy régebbi egyleti gépcsarnok-terv idejéből vett tapasztalatok alapján szintén a legmérsékeltőbb számmal van előirányozva.

Ilyen alapon számítva: esalatközni nem fogunk.

Lesz tehát nekünk a mai 4 1/2% jövedelmünk helyett az első 15 évben: 7-6%, vagyis több mint 3%-al több. Ha ebből a 3% többletből 1%-ot 15 éven át állandóan tőkésítünk és az így képződő tőkét még további 35 évig hagyjuk kamatos kamataival növekedni, 50 év alatt újra együtt lesz a most befektetett egész tőke, amelylyel az akkori generáció — ha jónak látja — megint ennyit építhet.

Az adóköteles időben is elérjük a mai állapothoz viszonyított 2% jövedelmi többletet, ami, amint azt fennebb jeleztem, mai készpénz tőkénkire átszámítva, körülbelül 5000 korona évi felhasználható jövedelem-többletnek felel meg!

Mennyit kell nekünk kérvényeznünk és

kilincselnünk, amig ekkora összegű államségélyre szert tehetünk! ... És egyébként is: vannak különbségek az egyik és a másik 5000 korona között! ...

És végül: nem argumentumképen, csak kuriozumul említem fel azt, hogy az összes hazai gazdasági egyletek közül aránylag nekünk van a legnagyobb készpénz-betét vagyónk és az O. M. G. E.-től a legkisebb vármegyei társegyletig mindnek bérházban van elhelyezve az alaptőkéje legnagyobb része.

De nem kívánom a Tisztelt Igazgató-választmány nagybecsű figyelmét tovább is igénybe venni és abban a reményben, hogy a javaslat célját és indító okait, argumentumait eléggé sikerült megvilágítanom, van szerencsém a következő indítványt, illetve határozati javaslatot elfogadásra ajánlani:

Mondja ki az igazgatóválasztmány, az alapszabályok 22. §: b. pontja alapján („Felügyel az egylet vagyónára azt alapszabályszerűleg kezeli és gyümölcsözőleg elhelyezi”), hogy:

„Az egylet mai készpénz-alaptőke vagyónát az Attila-u. 8. sz. alatt levő saját üres telkén építendő 2 emelletes bér- és székház építésébe fekteti s az építés kivételével az elnökségből és a még mellé választandó 3 vál. tagból alakítandó építőbizottságot bizza meg.”

Szentkirályi Akos, br. Mannsberg Sándor, Siposs Gábor, br. P. Horváth Kálmán, Dr. Papp József és mások hozzászólása után, Jakab László indítványára, ig-vál. az indítványt elvileg elfogadván: Elnökségen és jogtanácsoson kívül, Sperker Ferenc, Szász István, Brutsy László, Göllner János és Szentkirályi Akos tagokból álló bizottságot küld ki a terv felülvizsgálása és annak alapján való jelentéstétel céljából.

Titkár felolvassa a háziipari tanfolyamok tárgyában a földmivélsügyi miniszter urnak küldendő felterjesztés szövegét. — Többek hozzászólása után dr. Cséser Lajos indítványára választmány elhatározza, hogy a háziipari tanfolyamok helyett papok, tanítók és jegyzők részére a gazd. akadémián egy szövetkezeti tanfolyam rendezésére kér segílyt.

Ugyanő bejelenti, hogy az Elnökség, az V. orsz. méhészeti kongresszussal kapcsolatosan Kolozsváron rendezett orsz. méhészeti kiállítás jutalomdíjaira a Szabó József-féle alapítvány kamalaiból 100 koronát utalt ki. A kongresszuson és a kiállítás megnyitásán az egylet a titkár és gyakornok utján képviseltette magát. — Tudomásul szolgál.

Ugyanő előadja a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamarának 4680-1912. sz., a Maros folyó hajózhatóvá tétele tárgyában küldött átiratát, mely ügyben az E. G. E. már az 1907. év folyamán egy memofandumot terjesztett a kormány felé. — Tudomásul szolgál.

Állatdíjazás.

Az E. G. E. kolozsmegyei osztálya legközelebbi állatdíjazását folyó hó 29-én tartja meg Borsaujfalun. A bíráló-bizottság előke: Ferenczy Lajos, tagjai: Mózsza László, Fülöpp Mózes, Darkó Lajos, Sándor Jakab, Jurás János, Papp Mihály gör. kath. lelkész, Csákány József, Léb József. A bírálat fél 10-kor kezdődik.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— Az idei termés. A földmivélsügyi miniszterhez a gazdasági tudósítóktól leérkezett jelentések szerint a fő gabonaművekből várható termés a következő millió métermázsákban:

	szepemberi becslés	augusztusi becslés	valósi termés
Buza	46-65	46-—	47-63
Rozs	13-64	13-51	12-79
Árpa	15-19	14-63	15-88
Zab	11-51	11-60	13-02
Tengeri	48-61	51-05	54-81
Burgonya	52-27	53-77	43-97

A buza termés a próbacséplések alapján beküldött jelentések szerint mennyiségileg javult az augusztusi becslés óta több mint egy félmillió mm.-val, de még így is kerek 1 millió mm.-val marad a tavalyi termés mögött.

A rozs termés eredménye szintén javult több mint 100 ezer mm.-val és a tavalyi eredményt mintegy 850 ezer mm.-val múlja felül.

Az árpa termés az augusztusi 14-63 helyett 12-19 millió mm.-ra emelkedett a próbacséplések alapján megejtett becslések szerint.

A zab termés másfél millió mm.-val kisebb a tavalyinál. Augusztus óta a terméskilátás kerekén 100 ezer mm.-val romlott.

A tengeri az, amelynek terméseredménye még ezután tetemes csökkenést mutathat, a burgonyával együtt. E két termés mennyiségének emelkedésére már nem számíthatunk semmi szín alatt. Bár a mostani becslés szerinti mennyiséget lehetne betakarítani, ami éppen Erdélyben remélhető a legkevésbé. Az augusztusi becslés óta a tengeri terméskilátása kerekén 2 és fél, a burgonyáé 1 és fél millió mm.-val csökkent.

A gabonaneműek magtermésének a minőségét a jelentés kielégítőnek mondja nagy általánosságban, de gyengébbnek a múlt événél. A malinok azonban panaszkodnak a magvaknak főként nagy víztartalma miatt, amiről azonban a gazdák nem tehetnek természetesen, főként hazarészünkben, hol hetek óta 48 óra egy folytában eső nélkül alig mult el. Mástelé a torzsgomba, megdülés stb. rontották a minőséget. A hl.-kinti átlagsúlyok kg.-okban kifejezve az erdélyi vármegyékben az egyes gabonaneműeknél a következők:

	Buza	Rozs	Árpa	Zab
Alsófehér	78.0	70.0	64.0	42.0
Beszterce-Naszód	75.0	70.0	61.0	44.0
Brassó	78.0	72.0	71.0	48.0
Csik	76.0	67.0	60.0	49.0
Fogarás	76.0	71.0	69.0	48.0
Háromszék	79.0	72.0	62.0	45.0
Hunyad	78.0	76.0	72.0	43.0
Kisküküllő	79.0	77.0	68.0	34.0
Kolozs	75.0	68.0	70.0	45.0
Marostorda	72.0	68.0	65.0	40.0
Nagyküküllő	75.0	68.0	60.0	45.0
Szeben	81.0	75.0	65.0	45.0
Szolnokdoboka	77.0	70.0	62.0	42.0
Tordaaranyos	76.0	72.0	65.0	45.0
Udvarhely	68.0	72.0	65.0	45.0

Az ideai változatos időjárásból ritka csokrot lehetne összekötni. Volt ez évben szárazság, árviz, jég, vihar, szél, ciklon, földcsuszamlás annyi, hogy máskor 10 év alatt nem történik annyi elemi csapás a mezőgazdaságban, mint ezidén. Jég, árviz stb. következtében megsemmisült:

30.400 kat. hold	buzatermés
11.700 "	rozstermés
9.300 "	árpatermés
7.000 "	zabtermés
44.378 "	tengeritermés
5.422 "	burgonyatermés,

tehát csupán a főterményekből ezidén összesen: 107.800 kat. hold termés semmisült meg elemi csapások következtében.

Egyéb terményeket illetőleg a kertivetemények fejlődéséhez az esőzések még idejében jöttek, a kúnt levő zöldségfélék és egyéb vetemények sokat javultak, de az esőzésekkel együttjárt hőszűrés éréstüket hátráltatja, leginkább a paradicsom beérésére káros az idő.

A bab és egyéb hüvelyesek nagyobbára közepes és azon felüli termést adnak. Az abnormálisan hűvös idő éréstüket késlelteti és a sok csapadék minőségüket rontja.

A káposzta tulnyomólag jól fejlődött, de a sok csapadék helyenként ártalmára van, mert a levelek repedezvén, rothadni kezdenek.

A komló termése mennyiségre nézve jó közepes. Szedését nagyobbára befejezték, ennek a munkának az esős idő nem kedvezett és ezért általában véve az ideai termés minősége mögötte marad a múlt évének.

A dohány levelei szépek, a törést, szedést

és szárítást azonban az idő hátráltatja. A leszedett levelek egy része nem szárad és megfeketedik.

A cukorrépa és takarmányrépa fejlődését a bő esőzések igen elősegítették, a cukorrépa dús és üde zöld levélzetű, gumói fejlettek és ha az időjárás melegebbre fordulna, sok helyen kitűnő termést adhatna. Az erdélyi megyék árvízujtotta vidékein helyenként megromlott. A kedvező kilátásokat a tulsók csapadék és hűvös idő annyiban kétségessé teszi, hogy a répa éréstét késlelteti és cukortartalmanak növekedésére sincs kedvező befolyással.

Mesterséges takarmány. A csapadékos időben a tarlóhere és a lucerna igen szépen fellődött. A levágott termést sok helyen nem sikerült behordani és renden ázott. Néhol a here és lucerna megvénült mert a sok eső miatt nem vághatták le. A muhar termése jónak ígérkezik. A csalamádénak az eső sokat használt, de vágása most helyenként szünetel, néhol sárgul. Erdélyben az árvizek a takarmányművekben jelentékeny árokot okoztak.

A legelő az ország nagyobb részében szép zöld és a kijáró jószágnak elég tápot ad. A hegyvidéken azonban a hideg miatt a fű nem nő, a havasi legelők pedig hóval vannak borítva. A folyók mentén a legelők egy része víz alá került, az erdélyi vármegyékben pedig a parti legelőket a vízáradás annyira elöntötte, hogy meg sem voltak közelíthetők.

A gyümölcs terméskilátásai egyre csökkennek. Az utóbbi viharos időjárás sok gyümölcsöt levert a fákról, az esőzések miatt pedig egy része rothadásnak indult. A gyümölcs nagy része férges, a hideg időjárás miatt érése késik. Helyenkint az elég bőven termett szilva rosz minősége miatt csak szeszfőzésre alkalmas.

A szőlő állapota. A földművelésügyi miniszterhez a szőlészeti és borászati felügyelőktől beérkezett jelentések szerint a szőlők állapota Erdélyben kerületenként a következő:

Nagyenyedi kerület. A meleg idő még mindig késik s a nedves időjárás miatt a szőlőbetegségek sem szüntek meg, sőt a peronospora mellett a fakó rothadás is jelentkezik. A termés mennyisége folyton csökken és a minőségre vonatkozó kilátás is gyengül. Gyenge közepetermés várható.

Dicsőszentmártoni kerület. A sok eső és hűvös időjárás hátráltatja a szőlő éréstét. A korai fajták csak most kezdenek puhulni. Általában gyenge termés várható s a bor minősége sem lesz jó.

Marosvásárhelyi kerület. A szőlők fejlődése a sok esőzés és hűvös időjárás miatt csak lassan halad előre. A peronospora és lisztharmat igen sok kárt okozott. Gyenge termésre van kilátás s ha az idő nem javul, a minőség is rossz lesz.

A zsuki löversenyek. Az Erdélyrészi Falka Vadász Társulat szeptember 29., október 6. és október 13-án rendezi Alsózsukon löversenyét a következő programmal:

Első nap Vasárnap, szeptember 29. Nevezési zárnappal szeptember 21. este 8 óráig.

Zsudi-díj. Akadályverseny. 1400 korona. az Urlovasok Szövetkezetének díja. Ebből 1000 korona a győzteseknek, 200 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak, 50 korona a negyedik lónak és tiszteletdíj 50 korona a győztes lovasnak. Táv. kb. 4000 m. Futhat minden 4 éves és idősebb ló, mely 1500 koronánál nagyobb értékű versenyt nem nyert.

II. Br. Wesselényi Béla emlékversen. Akadályverseny. 2500 korona, a m. kir. földművelésügyi miniszter ur díja. Ebből 1400 korona a győztes, 300 korona a második, 200 korona a harmadik, 100 korona a negyedik lónak, 400 korona a győztes ló tenyésztőjének és tiszteletdíj 100 korona értékben a győztes lovasnak. Táv. kb. 5000 m. Erdélyrészi Falka Vadász Társulati rendes tagok tulajdonában levő 4 éves és idősebb Erdélyben elletett oly félvér lovak számára, melyek 2000 korona értékűnél nagyobb versenyt nem nyertek.

III. Háromévesek versenye Sikverseny. 1000 korona, részben az Urlovasok Szövetkezeté, részben a m. kir. földművelésügyi miniszter ur díja. Ebből 600 korona a győztes, 200 korona a második, 100 korona a harmadik, 50 korona a negyedik lónak és tiszteletdíj 50 korona értékben a győztes lovasnak. Táv. kb. 2000 m. Futhat minden 3 évet betöltött ló, mely 100 koronát vagy azt meghaladó értékű versenyt nem nyert.

Második nap. Vasárnap, október 6. Nevezési zárnappal szeptember 28. este 8 óráig.

I. Kolozsvár város díja. Drag-hunt Steeplechase. 1000 korona. Kolozsvár város és a m. kir. földművelésügyi miniszter ur díjai. Ebből 600 korona a győztes, 200 korona a második, 100 korona a harmadik, 50 korona a negyedik lónak és tiszteletdíj 50 korona értékben a győztes lovasnak. Táv. kb. 5000 m. a Master mögött lovagolva a megállapított feladásig.

II. Hubertuslakai akadályverseny. 1400 korona. A m. kir. földművelésügyi miniszter díja. Ebből 1000 korona a győztes, 200 korona a második, 100 korona a harmadik, 50 korona a negyedik lónak és tiszteletdíj 50 korona értékben a győztes lovasnak. Táv. kb. 4000 m.

III. Heléna akadályverseny. 2500 korona. A m. kir. földművelésügyi miniszter ur díja. Ebből 1400 korona a győztes, 300 korona a második, 200 korona a harmadik, 100 korona a negyedik lónak, 400 korona a győztes ló tenyésztőjének és tiszteletdíj 100 korona értékben a győztes lovasnak. Táv. kb. 5000 m.

IV. Hadseregi akadályverseny. 100 arany. Harmadik nap. Vasárnap, október 13. Nevezési zárnappal október 5. este 8 óráig.

I. Háromévesek versenye. Sikverseny. 1400 korona. A m. kir. földművelésügyi miniszter ur és az Erdélyi Gazdasági Egylet díja. Ebből 1000 korona a győztes, 200 korona a második, 100 korona a harmadik, 50 korona a negyedik lónak és tiszteletdíj 50 korona értékben a győztes lovasnak. Táv. kb. 2500 m.

II. Erdélyi díj. Akadályverseny. 6000 korona. A m. kir. földművelésügyi miniszter ur díja. Ebből 2500 korona a győztes, 1200 korona a második, 900 korona a harmadik, 700 korona a negyedik lónak, 600 korona a győztes ló tenyésztőjének és tiszteletdíj 100 korona értékben a győztes lovasnak. Táv. kb. 6000 m.

III. Hölgyek díja. Akadályverseny. Tiszteletdíj a négy első lónak és a győztes lovasnak. Táv kb. 4000 m. 4 éves és idősebb lovak számára, melyek 1200 korona értékűnél nagyobb versenyt nem nyertek.

Írásbeli vagy távirati nevezések E. F. V. T. versenytitkári hivatalához (Debreczeni Ödön Kolozsvár, Bocskay-tér 6 sz.) intézendők.

Versenytitkár: Antos István, Barcsay Tamás, gróf Teleki Ferenc.

Az Urlovasok szövetkezeté képviselőiben: gróf Teleki Arctur.

Versenybíró: báró Schell Ernő százados. Mázsáló: Ifj. gróf Béli Kálmán.

Pályafelügyelő: Báró Eötvös Taszilo százados.

Indító: Gróf Béli György

Versenytitkár: Debreczeni Ödön.

Totalisateur: Hunvald Gyula.

A pénzügyminiszter expozéja. Teleszky János pénzügyminiszter a rövid kétnapos parlamenti ülés alatt benyújtotta az 1913. évi költségvetést, mely túljár a kétmilliárdon és az előző évi költségvetést 220 millió koronával haladja meg. A földművelésügyi tárca kiadásai 1,273.836 koronával nőnek, amiből 300,000 koronával emeltetett az állattenyésztés fejlesztésére szolgáló hitel; s 273.876 koronával több vétett fel a birtokrendezés és az állatbiztosítás ügyének előmozdítására s a mezőgazdasági statisztikai szolgálat fejlesztésére. Az ország terméketlenebb vidékein lakó földművelő nép segélyezésére szolgáló hitel 378 994 koronával nő, mert az akció körébe új területek bevonása és három új miniszteri kirendeltség felállítása van tervbe véve. Ezekon kívül 350.826

korona fordítottatik a földmivelésügyi tárca rendes kiadásából a kertészet, gyümölcs- és fatenyésztés hathatósabb előmozdítására.

— **Szolnokdobokamegye almatermésének értékesítése.** A „Szolnokdobokamegyei Gazdasági Egyesület” a vármegye télialma termésének értékesítésére almaraktárt állítván fel, a téli alma iránt már most megnyilvánuló élénk keresletre való tekintettel, kiterjesztette működését az alma őszi értékesítésére is. A szállításokat szeptember 20-tól október 15-ig végzik. Eladásra kerülnek kézzel szedett I. osztályu batul, nemes sóvári, téli aranypármen, Török Bálint, ananász, renet és londoni pepin almák 50 kilógrammos csomagolásban. Az árak 50–70 korona közt váltakoznak. Bővebb fölvilágosítást a gazdasági egyesület titkári hivatala (Dés) ad.

— **A Segesvári Komlótermelési Szövetkezet** folyó hó 19-én tartotta meg évi rendes közgyűlését. Az igazgatóság az évi jelentést a tagoknak előzetesen megküldte, mely jelentés szerint Erdélynek 1911 évi komlótermése 436 kat. hold beültetett területen 50 kilós 3378 vámmázsa tehető, azaz átlag valamivel kisebb komlótermés volt, mint az 1910. évben, amelyben átlag egy kat. holdon 8 vámmázsa, míg az 1911. évben átlag csak 7-68 vámmázsa termett egy holdon. A komló világtermése határozottan rossz volt, így magyarázható az, hogy az 1911. évben úgy a külföldön, mint nálunk is az 1876. év óta el nem ért árakat fizették a komlóért. A földmivelésügyi m. kir. miniszter a múlt évben is előmozdította anyagi és erkölcsi támogatásával a szövetkezet működését. A szövetkezet kölcsönalapjából a múlt évben kamatmentes kölcsönül 10,700 koronát utalványozott komlótermelő tagoknak, mely kölcsönök az év végéig szabályszerűen visszafizettek. A szövetkezetnek az 1911. év elején volt 115 tagja. A szövetkezet az 1911. évi komlótermés egy részét Saazban értékesítette, melynek eredményéről a jelentés külön kimutatásban számol be.

Használjon szaggatás, fejfájás, oldalnyílalás, hát- és derékfájdalmak ellen

Dr. BOROVSZKY-féle kellemes szagu BOROLINT.

Ára 80 fillér, próbatíveg 50 fillér. Mosakodásra, szépítő és legjobb fertőtlenítő **BOROLIN-SZAPPANT.**

Ára darabonként 30 és 80 fillér. Nyálkaoldásra, köhögés és rekedtség ellen **BOROLIN-CUKORKÁT**

Ára csomagonként 20 és 40 fillér
Kapható mindenütt. — Kapható mindenütt.

— **A saazi komlópiacról.** Az O. M. G. E. tudósítójának jelentése szerint a saazi piacon a forgalom tartósan élénk. Naponként 600–1000 bál új komló talál vevőre. Az utolsó napokban azonban egyrészt az izraelita ünnepek hatása, másrészt a zsákokban és vagonokban beállott hiány hátrányosan befolyásolták a forgalom élénkségét. A bel- és a külföldi kereskedők, valamint sörgyárosok folyton érdeklődnek főleg a középminőségű áru iránt. Eddig az ideai termésnek már körülbelül 60 százalékát meg is vásárolták. Egyes vidékeken a termés háromnegyed részét, némely községben pedig már a teljes termést eladták. A saazi piac árjegyzése: I. rendű és szemelvényáru 140–150, jó középáru 130–136, középáru 120–130, gyenge minőségű áru 115–120 korona 50 kilógrammonként. Az idegen áru csekély készlet és gyenge kereslet mellett 50 kilógrammjával 110–115 koronát jegyez. Vidéken ugyancsak élénk a forgalom. Bel- és külföldi számlára naponta nagymennyiségű áru kerül eladásra. A gyengébb minőségű áru 100–110, a középminőségű 120–130, az I. rendű 144, az uradalmi áru pedig 148 koronával talált vevőre. Kedvező idő-

járás mellett a komlószedése már mindenfelé befejeződött.

— **Felszólítás.** A gyulafehérvári, szászvárosi, szászsebesi, erzsébetvárosi és abrudbányai helyőrségi csapatok kenyér, zab, széna, szalma és tűzifaszükségletének bérleti fedezése tárgyában (m. p. 1912. november hó 1-től 1913. október 31-ig) 1912. október 4-én, a cs. és kir. katonai élelmezési raktárnál Gyulafehérvárt, a biztosító ajánlati tárgyalás lesz megtartva. A föltételek a katonai élelmezési Intézeteknél Nagyszebenben, Gyulafehérvárt, Kolozsvárt és Brassón megkaphatók. Gyulafehérvárt, 1912. szeptember-hó 17-én. Cs. és kir. katonai élelmezési raktár Gyulafehérvárt.

— **Zab alapár megállapítás a honvédek-nél.** A m. kir. kolozsvári VI. honvédkerületi parancsnokság e hó 14-én állapította meg az erdélyi állomás helyekre nézve a zabért fizetendő alapárakat Azállomásonként megállapított mm.-kénti alapárak a következők: Kolozsvárt 18'75 K, Nagyszeben 18'39 K, Brassó 18'48 K, Szamosujvár 18 K, Marosvásárhely-állomásra nézve, az alapár megállapító bizottság, Török Bálintnak az E. G. E. és O. M. G. E. képviselőjének megindokolt felszólalása alapján, — 18'40 K helyett, 18'50 K-ban állapította meg a zab alapárát.

— **Gazdatiszti gyűlés.** A Gyakorlati Gazdatisztek Országos Egyesülete szept 29-én délelőtt a hivatalos helyiségében (I. Fehérvári-ut 54. sz. a.) gyűlést tart.

— **Évzáró vizsga a tordai Szabó József-féle gazdasági iskolában.** A tordai Szabó József-féle iskola vasárnap, szeptember 15-én tartotta évzáró vizsgálatait, melyeknek végzetével 24 végzett növendéke került vissza a székely falvakba, elméleti és gyakorlati tudásban gazdagon.

— **Ajánlati tárgyalás.** A cs. és kir. hadtest hadbiztossága közli az érdekeltekkel hogy a f. évi október, illetve november 1-től az 1913. évi október, illetve november 1-ig, a közös hadsereg részére szállítandó kenyér, zab, széna, ágy- és alomszalma, kemény és puha tűzifára beérkezett ajánlatok tárgyalása Nagyszebenben szeptember 27-én, Kolozsvárt október 1-én, Gyulafehérvárt október 4-én, Brassóban október 8-án tartatik meg.

— **Értesítés.** A cs. és kir. 12. hadtest hadbiztosságánál Nagyszebenben, valamit a brassói, gyulafehérvári és kolozsvári katonai élelmező (fiók) raktároknál, 1912 szeptember hó 27., továbbá 1912 október hó 1., 4. és 8-án megtartandó kenyér, zab, széna, szalma és tüzelőanyagok biztosítására vonatkozó tárgyalásokra a pályázók figyelmét felhívjuk.

Az erre vonatkozó értesítés az „Erdélyi Gazda” f. év szeptember hó 21. számában van közhírré téve.

Eladó fél és háromnegyedvéru

Karakúl-juhászat.

Az eladó állomány a következő:

2 drb.	tisztavéru kos	
80	„ öreg anya	
52	„ 2 éves anya	2783
67	„ 1 éves anya	
59	„ ideai anyabarány,	
összesen 260 drb.		

Cim:
LEITNER ELEK
posta: **Selymesilósva**
vasúti állomás: **Sarmaság.**
Szilágymegeye.

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE
(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA
és a nagyobb városokban fekvő **HÁZAKRA**

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel **LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET** nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak **véleményt.**

A **KÉPVISELŐSÉG** elfogad **TAKARÉK-BETÉTEKET**

és előnyösen kamatoztat.
Telefonszám 27.
2001

Eladó tenyészkánok.

4 darab 2 éves
3 „ 1¹/₂ „
4 „ 3³/₄ éves fajtisza,
göndörszörü mangalica
tenyészkan eladó. 2793

Cim:
Szászfenesi bérgazdaság
Szászfenes.

Kornstein Testvérek
nagyszalontai országos híru szőke mangalica tenyészetét az összes kanokkal és kocákkal átvettem és azt a legnagyobb gondnal tovább fejlesztem.
Garantált, véssen átment erős, fejlett csontozatu

tenyészkánok és kocák
állandóan kaphatók:
Kornstein Ernő
fűzkuti gazdaságában, Vasutállomás:
Temesillésd,
levélcim: **KORNSTEIN ERNŐ**
Ujarad. 2788

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELTE MELLETT
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
TOKAJI LÁSZLÓ.
A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

**A KOLOZSVÁRI
TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság**

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám. (Saját házában.)

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénztársasága.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjal 1.287.520 korona 33 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 7. sz. alatt az emeleten.

Váltóüzlete: Ugyanott a földszinten.

Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

2004

Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kamatozás mellett a központnál (emeleten) valamint a váltóüzletnél (földszinten) is eszközölhetők. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza.

Leszámítol váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapírokat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10-50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönöket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket vagy azok vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.

Előlegét nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratl.

Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapírokat, betéti könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt csomagban is.

Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra.

Árukra előlegét ad, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva.

Áruraktáraiba áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett és azokat szakszertűen kezelteti.

A debreceni
Mezőgazdasági Gépgyár Részvényt.

Október 1-én megnyitja az erdélyrészi képviselőtét
és főraktárát.

Kolozsvár, Ferenc József-ut 18-ik sz. alatt

hol az elismert és már az országban elterjedt kitűnő földmívelési eszközei állandóan kiállított raktára megtekinthető és ajánlja a t. cz. erdélyi gazda közönségnek b. figyelmébe.

Fizetési feltételek a legelőnyösebbek.

Viszonteladók

külön megegyezés szerint helyi raktárból lesz szállítva.

2796

Értesítés

a kenyér, zab, széna, szalma és tüzelő anyagok bérleti szállítására vonatkozólag a következő állomásokban.

Nagyszeben	beszállított katonaság részére 1912 november hó 1-től 1913. október 31-ig az ajánlati tárgyalások.	a cs. és kir. 12 hadtest a cs. és kir. katonai élelmezési fiókraktárnál	Nagyszebenben	1912. szeptember hó	27				
Fogarás									
Orlát									
Székelyudvarhely									
Medgyes									
Brassó									
Höltővény						a cs. és kir. katonai élelmezési fiókraktárnál	Brassóban	1912. október hó	8
Feketehalom									
Keresztényfalva						a cs. és kir. élelmezési raktárnál	Gyulafehérvárt	1912. október hó	4
Vidombák									
Rozsnyó									
Szászváros									
Erzsébetváros									
Szászsebes	Kolozsvárt	1912. október hó	1						
Abrudbánya									
Kolozsvár									
Marosvásárhely (sátortáborral)									
Beszterce									

megtartatnak.

E tárgyalásokra érvényes feltételek a cs. és kir. kat. élelmezési raktáraknál Nagyszebenben, Gyulafehérvárt, Kolozsvárt és a fiókraktárnál Brassóban betekinthető hirdetményekben és feltételi füzetekben, mely utóbbiak ingyen kaphatók foglaltatnak.

Nagyszeben, 1912. szeptember hó 10-én.

2798

A cs. és kir. 12. hadtest hadbiztossága.

**Lóárverési
hirdetmény.**

A fogarasi m. kir. állami ménesből az alább felsorolt loányag,

folyó október hó 1-én

árverés útján Fogarason (vasuti állomás) a vásártéri fapiacra eladásra kerül és pedig:

2 drb. anyakanca, 1 drb. öt éves kanca, 2 drb. négy éves kanca, 6 drb. egy éves kanca, 1 drb. használati kanca,

2 drb. hároméves herélt, 4 drb. két éves herélt, 3 drb. egy éves herélt, 15 drb. használati ló, 1 drb. herélt számár.

Az árverés kezdete reggel 9 órakor lesz.

Az árverési feltételek a helyszínén fognak a közönség tudomására hozatni.

Alsószombatfalva, 1912. szeptember hó.

Méneparancsnokság.

2799

Eladó

az ördögösi gazdaságban elsőrendű petkusi vetőrozsa, aminek termés hozama ez évben 20 mm. volt kat. holdanként, mmként 20 koronáért ab. Aranyos-Gyéres állomáson a vevő zsákjában. Levélcím:

Nagy Dénes földbirtokos Torda.

2797 II.

Keresek egy ügyes fáradhatatlan
béresgazdát,

aki egy nagyobb intensiv gazdaság vezetésére alkalmas lenne.

Cím a kiadóhivatalban megtudható.

2797 I.

Megvételre kerések fajtiszta
**kocsányos és kocsánytalan
tölgymakkot**

bármily mennyiségben.

Szíves ajánlatokat „Dunántuli“ jeligére a kiadóhivatalba kérek.

2786 I.

Zsákot, Zsineget, ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a 30 év óta legmegbízhatóbbnak elismert FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utca 31-33. A Fischer-féle szőlőkötözőfonál jobb és olcsóbb, mint a raffia. — Pontos, szolid kiszolgálás. Ponyvakötésnöi intézet. — Tessék ajánlatot kérni.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től 10-50 éves lejáratu olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egyúttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotokat, gyors és költséget kímélő eljárással. A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadéku alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50 év alatt, kisorsolandó

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket. A szelvények költségmentesen az intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” kifizettetnek 2018 A legmegbízhatóbban közvetítem: magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiük adás-vételi ügyleit. Telefon: 859. sz. Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaügynökség GOMBOS BENŐ Kolozsvár, FERENCZ JÓZSEF-UT 13. SZÁM ALÁTÉ. A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynöksége

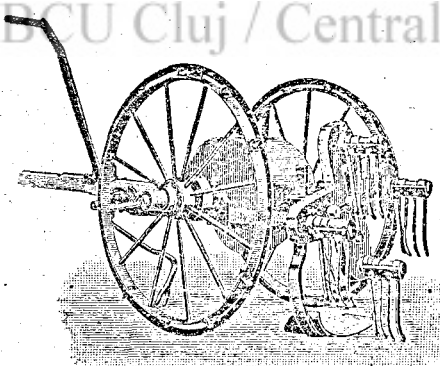
Szuperfoszfátot és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a **Műtrágyát Értékesítő Szövetkezet** Budapest, V. kerület, Fürdő-utca 8-ik szám. 2769

Szőlőtelepítők becses figyelmüket felhívom saját érdekükben, hogy **terjedelmes telepemen** a legjobb érmelléki bor- és csemege- legkiválóbb fajú szőlőoltványok, amerikai és európai sima és gyökeres, a **világhírű gyökeres és sima Delaware** vesszők a legolcsóbb árban, a legdusabb választékban szavatosság mellett fajtszám bocsátatnak eladásra, ősze és tavaszra való szükségletüket még most előjegyeztetni sziveskedjenek, mindezekről képes árjegyzéket, amely sok hasznos tudnivalót tartalmaz, ingyen és bérmentve küldöm meg. **Cimem: Kágyi Szabó István** érmelléki szőlőbirtokos és oltványteleptulajdonos **Bihardiószeg.** 2784

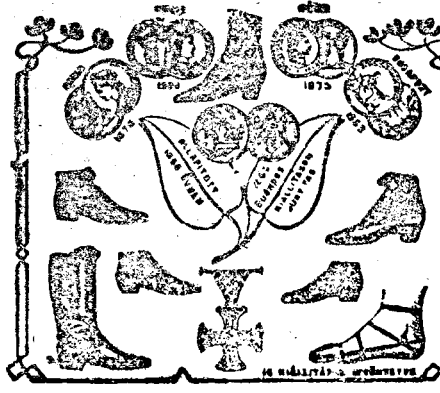
Viharálló, rozsdavédő, legjobb mindennemű vasszerkezetek mázolására! Különösen ajánlható: **Hidak, vas- és bádogtetők, vasgerendák, oszlopok, gazometerek, kandeláberek vasrácsok, vasajtók mázolására.** **Minium-alapozás nem szükséges.** Mintamázolattal, prospektussal, szinkártyával szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai: **Lutz Ede és Társa** 2767 III. **festékgyára BUDAPEST, VII. ker., Örnagy-utca 4. szám.**

Az 1912 évi modell **„VELT”-RODER** burgonyakiszedő-gép nélkülözhetetlen minden burgonyatermelő gazdának! — Szolid, egyszerű szerkezet. Elpusztíthatatlan összeállítás. Minden talajhoz, mélyhez és sekélyhez, hozzáigazítható. Könnyű vonású, könnyen, tisztán és gyorsan dolgozik, számtalan elismerő okmány szerint. Kérje az 511. a. sz. ingyen árjegyzéket a **„Welt”-Roderről!** **Ph. Mayfarth & Co.** mezőgazd. és háztartási gépgyár. **Wien, II., Taborstrasse Nro 71.** 680 első díj, aranyérem stb! 1500 munkás és hivatalnok! Ismét eladók és képviselők kerestetnek! 2785

MATUTSEK JÓZSEF KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 8. Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült **FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.** Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy hasznáit, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek. 2019

Sz.: 574—1912. **ELADÓ** a kolozsmonostori uradalom tulajdonát képező **kardosfalvi** műmalomban található összes műalmi berendezés a turbinával együtt. A leszerelés és elszállítás költségei vevőt terhelik. Zárt írásbeli ajánlatok, melyekben az egyes gépek és berendezési tárgyak tételként sorolandók fel azok árának külön-külön kitétele mellett, a **kolozsmonostori róm. kath. tan. alv. uradalom gondnokságához (Monostori ut 132. sz.)** nyújtandók be folyó 1912. év október hó 5-én délelőtt 9 órájáig, mikor is azok hivatalosan fel fognak bontatni. Bánatpénzül az ajánlati összeg 10 azaz tíz százaléka teendő le. A beérkezett ajánlatok el, vagy el nem fogadása fölött az erd. róm. kath. státus **Igazgatótanácsa** szabadon határoz tekintet nélkül a felajánlott vételárra. Kolozsvár, 1912. évi augusztus hóban. 2790 **Uradalmi gondnokság.**

Biró Lajos, Bródi Sándor, Herczeg Ferenc, Kenedi Géza Kőbor Tamás, Kozma Andor az írók és újságírók színe-java írják a legjobban szerkesztett, teljesen független, legelterjedtebb és legnagyobb magyar napi lapot **AZ UJSÁG-ot** Vasárnap: „Asszony”, „Gyermek”, „Automobil” és „Sport” melléklet. Felelős szerkesztő: Gajári Ödön. Szerkesztő-társ: Dr. Agai Béla. 2792 Előfizetési árak: Egy évre K 28.— Félévre „ 14.— Negyed évre „ 7.— Egy hónapra „ 2.40 Az Ujság terjedelme rendszeren 32—36—40 oldal. Vasár- és ünnepnapokon 80—100—200—280 oldal. Megrendelő-cím: **AZ UJSÁG** kiadóhivatala Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut54. sz. Egyes példány ára ünnep- és vasárnapokon egyfolytán **10 fillér.**

